

LISTA – térítésmentes könyvtári adatbázis

Az EBSCO ingyenessé tette könyvtári adatbázisát, a LISTA-t (Library, Information Science & Technology Abstracts). Az EBSCO honlapján (www.ebsco.com), illetve saját URL-jén (www.libraryresearch.com) keresztül bárki használhatja, akit a könyvtári szakirodalom érdekel. A LISTA több mint 600 folyóiratot, könyvet, kutatási jelentést indexel, beleértve magyar könyvtári folyóiratokat is (l. e. számban: p. 24.).

<http://www.epnet.com/>

(Viszocsekné Péteri Éva)

Az EBSCO új humán tudományi adatbázisa

Az EBSCO Publishing kiadó bejelentette, hogy új adatbázisa, a *Humanities International Complete* az EBSCOhost-on keresztül érhető el. Ennek az adatbázisnak a szolgáltatása a következő lépés abba az irányba, hogy a humán tudományok területét minél teljesebben lefedjék. Az adatbázisnak van egy csak indexet tartalmazó változata is, a *Humanities International Index*. A adatbázis számára több mint 1700 folyóiratot dolgoznak fel, teljes szöveggel több száz folyóiratcímét, könyvet és egyéb forrást a világ minden tájáról. Az állomány nagysága meghaladja az 1,5 millió rekordot. A visszamenőleges feldolgozás 1929-ig nyúlik vissza.

További információ: <http://www.ebsco.com>

Managing Information, 12. köt. 5. sz. 2005. p. 17.
EBSCO-sajtóközlemény, 2005. május 23./

(Jáki Éva)

British Library Direct: online platform a dokumentumszolgáltatáshoz

A British Library (BL) honlapján újonnan fejlesztett interfész segíti a dokumentumszolgáltatást és a bővített keresőeszközök elérését. A *BL Direct* indításával a könyvtár új, nagyszabású fejlesztésbe kezdett, amelynek célja az elektronikus tartalom-szolgáltatási lehetőségek bővítése, és az állomány

elérhetőségének megkönnyítése. A BL Direct segítségével 20 ezer folyóirat 9 millió rekordja válik kereshetővé. A BL ezzel válaszol az alsóház tavalyi, *Tudományos közlemények mindenki számára ingyenesen* c. jelentésére. A nemzeti könyvtár új elektronikus szolgáltatásait a BL Directre fogja építeni. A honlap béta-verziója már működik. A további lépések között az első az összetett keresést lehetővé tévő motor fejlesztése lesz, ezt követi a digitális aláírási technológia, amely a végfelhasználók számára a „tiszteséges” igénybevételt (fair dealing) teszi lehetővé. Az eredeti elképzelések szerint a BL egy portált akart indítani az összes térítéses szolgáltatás számára, de elég gyorsan meggyőződtek arról, hogy ez nem jó megoldás. A BL Direct és a később fejlesztendő platformok az egész könyvtár összefogását, valamennyi szint bevonását igénylik, beleértve a pénzügyi, marketing, ügyfélszolgálati stb. részlegeket.

A kis- és középvállalatok, a független kutatók a fizetési könnyebbséget jelentő újítást üdvözik. Az igénybe vett szolgáltatás (pay-as-you-go) után a felhasználók hitelkártyával tudnak fizetni. A relevánsnak ítélt folyóiratcikkeket előfizetési díj, számlanyitás stb. nélkül, online meg tudják rendelni, és két órán belül megkapják teljes szövegüket a számítógépükre. Az elérhető cikkek mintegy 20%-a tölthető le így, beleértve a legfrissebb kutatásokról szóló írásokat is.

Information World Review, 214. sz. 2005. jún. p. 9.
Managing Information, 12. köt. 5. sz. 2005. p. 23./

(Viszocsek Eszter)

PubMed Central nyílt archívum az Egyesült Királyságban is

A Wellcome Trust vezetésével hat biológiai-orvostudományi kutatásokat finanszírozó testület és jótékonyági intézmény (charity) fogott össze, hogy az Egyesült Királyságban is elindítsák a *PubMed Central* saját változatát. (Az USA-ban működő PubMed Central a lektorált tudományos közlemények szabadon elérhető archívuma. Lásd *TMT*, 2004. 6. sz. p. 267.) Az angol PubMed Central szabad hozzáférést nyújt saját digitális archívumához, és ugrópontokat az archívumot az USA-ban működő Nemzeti Orvosi Könyvtárhoz. Az alapítók felhívást tettek közzé az archívumot üzemeltető cég kiválasztására. 2005 októberétől valamennyi, a Wellcome Trust által finanszírozott, újonnan induló

kutatás eredménye a megjelenéstől számított hat hónapon belül bekerül az archívumba.

További információ: www.pubmedcentral.nih.gov

/Information World Review, 214. sz. 2005. jún. p. 3./

(Jáki Éva)

Több szervezet is szolgáltatást indít az AMICO múzeumi konzorcium pótlására

A *The AMICO (Art Museum Image Consortium) Library*, 36 tagintézmény több mint 100 ezer művészeti alkotását tartalmazó, online előfizetéses alapon elérhető adatbázis építésének, illetve szolgáltatásának felfüggesztését 2005 júliusában jelentették be. A hiány pótlására azonnal több szervezet is jelentkezett: a Kutatókönyvtárak Csoportja (*Research Library Group = RLG*), a *H. W. Wilson Company* és a *Cartography Associates*.

Az *RLG CAMIO (Catalog of Art Museum Images Online)* szolgáltatása a legjelentősebb múzeumok művészeti alkotásaiból épített adatbázist jelenti. A gyűjteményben valamennyi földrészről vannak művek, i. e. 3000-tól napjainkig. Műfaját tekintve megtalálhatók nagy felbontású fényképek, festmények, szobrok, díszítő és használati tárgyak, rajzok, ékszerek és ruhák, könyvek, installációk, továbbá audiovizuális és multimédiás anyagok. Az AMICO-tagok közül 29 múzeum jelezte, hogy a szolgáltatását a CAMIO-n keresztül kész folytatni. Keresési lehetőségek: kulcsszó, cím, szerző, dátum, tulajdonos, téma, formátum, kultúra vagy nemzetiség. Az adatbázis ugyanazon a webes felületen kereshető, mint korábban. A szolgáltatásra egyetemek és főiskolák, közkönyvtárak, múzeumok és iskolák fizethetnek elő. Oktatási célú használatra a szerzői jogok rendezettek.

A *H. W. Wilson Art Museum Image Gallery* néven indítja szolgáltatását. Ez a világ 21 múzeumából összeszedett gyűjtemény a művészeti alkotások és a hozzájuk kapcsolódó multimédiák digitális forrása. Több mint 94 ezer jó minőségű képet tartalmaz, amelyet teljes leírásuk kísér. Keresési lehetőségek: kulcsszó, téma, művész, tulajdonos, a mű címe, a tárgy, az anyag és technika típusa, az alkotás éve, kultúra vagy nemzetiség. Az adatbázis a *WilsonWeb* szolgáltatás keretében érhető el, önállóan vagy a *WilsonWeb* többi adatbázisával

párhuzamosan kereshető. Oktatási célra valamennyi képanyag jogtiszta.

A *Cartography Associates* szolgáltatása, az *AMICA (Art Museum Images from Cartography Associates)* a világ legnagyobb múzeumaiból több mint 100 ezer jó minőségű műalkotás gyűjteménye. A *The AMICO Library* tagjai közül 24 csatlakozott ehhez a szolgáltatáshoz, és továbbiak jelentkezése is várható. Az AMICA-ban elérhető műalkotások időben és kulturálisan nagyon nagy kört fognak át a kortárs művészettől az ókori görög, római és egyiptomi művekig, továbbá japán és kínai alkotások is megtalálhatók. Eléréséhez a *Luna Imaging Insight* szoftverét kell használni. A PC-vel folytatott munkához kényelmes, jól használható eszközök állnak rendelkezésre. Azok az intézetek, amelyeknek van *Insight* licencük, az AMICA-előfizetést egyesíthetik saját képgyűjteményükkel, és a tartalmakat együttesen használhatják. Oktatási célra itt is jogtisztaság van, az egyetemek és főiskolák, valamint a múzeumok és közkönyvtárak, iskolák és konzorciumok előfizetési kedvezményt kapnak.

A fentiek mellett a 2005 elején indult *ARTstor* szolgáltatásba az AMICO-tagok többsége már akkor bekapcsolódott. A várakozások szerint az év végére az *ARTstor*-ban az AMICO Library tagjainak 70%-a vesz részt.

/Advanced Technology Library, 34. köt. 7. sz. 2005. p. 1., 9–10./

(Jáki Éva)

A Nemzetközi Szabadalmi Osztályozási Rendszer megújult online változata

A *Szellemi Tulajdon Világszervezete (World Intellectual Property Organisation = WIPO)* honlapján angolul és franciául kereshetők a szabadalmi dokumentumok egy nemzetközi rendszer új változata segítségével. A *Nemzetközi Szabadalmi Osztályozási Rendszer (NSZO)* a műszaki élet valamennyi területét lefedő, hierarchikus osztályozási rendszer. A rendszert WIPO tartja karban, a legújabb technológiai fejlesztések feldolgozásához időszakonként felülvizsgálják, és megújítják, egyre inkább felhasználóbarát eszközt igyekeznek adni a szakembereknek és a kívülállóknak. A mostani 8. kiadás hatévi munka eredménye, amelynek során a rendszert az elektronikus környezethez is igazították.